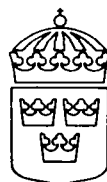

Utbildningsutskottets betänkande

1985/86:26

om anslag till lokala och individuella linjer och
enstaka kurser (prop. 1985/86:100)

UbU
1985/86:26

Åttonde huvudtiteln

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1985/86:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) under punkten D 13. Lokala och individuella linjer och enstaka kurser (s. 280–285) jämte motioner.

Propositionen

Regeringen har föreslagit riksdagen att

1. fastställa planeringsramar enligt vad som i propositionen har förordats.
2. till Lokala och individuella linjer och enstaka kurser för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 404 514 000 kr.

Vidare bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts om individuella linjer.

Motionerna

1985/86:Ub521 av Evert Svensson (s) och Gunnar Thollander (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av dramatikämnets ställning vid universiteten.

1985/86:Ub525 av Ingbritt Irhammar (c) och Karl Erik Olsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att på försök inrätta en pedagogisk-administrativ linje om 40 poäng vid högskolan i Kristianstad.

1985/86:Ub533 av Ingbritt Irhammar (c) och Karl Erik Olsson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts om ekonomiskt stöd för form- och verktygsteknisk utbildning vid högskolan i Kristianstad.

1985/86:Ub552 av Birger Hagård (m) och Per Unckel (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar utöka antalet årsstudieplatser på enstaka kurser i Linköpings högskoleregion från 1 100 till 1 300.
2. att riksdagen beslutar om ett i förhållande till regeringens förslag förhøjt LIE-anslag med 2 milj. kr. till Linköpings högskoleregion.

1985/86:Ub556 av Evert Hedberg m. fl. (s, m, fp, c) vari yrkas att riksdagen

som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om utbyggnad av teknisk utbildning vid högskolan i Halmstad.

UbU 1985/86:26

1985/86:Ub562 av Margareta Mörck m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om turist- och rekreationslinje vid högskolan i Kristianstad.

1985/86:Ub563 av Bertil Jonasson m. fl. (c, m, fp) vari – med hänvisning till vad som anförts i den till näringsutskottet remitterade motionen 1985/86:N269 – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av ökad högre teknisk utbildning, lärarutbildning och anordnande av längre utbildning inom området turism vid högskolan i Karlstad.

1985/86:Ub567 av Per Unckel m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen avslår regeringens förslag om prövning i högskolestyrelse av individuella linjer.

1985/86:Ub573 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående avskaffande av individuella linjer,

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att studier på enstaka kurser som omfattar minst 120 poäng skall ge den studerande rätt till examensbenämningen fil. kand., förutsatt att studierna inom ett och samma ämnesområde omfattar minst 60 poäng (på en nivå som motsvarar C-nivån inom 1969 års studieordning) samt att regeringen skall uppdraga åt UHÄ att utfärda riktlinjer och bestämmelser.

1985/86:Ub583 av Börje Stensson (fp) och Karl-Göran Biörsmark (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökad tilldelning av resurser för enstaka kurser vid Linköpings universitet.

1985/86:Ub611 av Lennart Alsén m. fl. (fp, m, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om statlig högskoleutbildning förlagd till Blekinge län.

1985/86:Ub616 av Karin Israelsson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om statligt ekonomiskt ansvar för den musikpedagogiska utbildningen.

1985/86:Ub618 av Per Unckel m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

14. att riksdagen beslutar att fil. kand.-examen som benämning skall användas för all utbildning inom det filosofiska fakultetsområdet, varvid skall föreskrivas som erforderlig studieprestation godkända kurser motsvarande minst 120 poäng, varav minst 60 poäng i ett ämne,

16. att riksdagen beslutar om en utökning av antalet platser på enstaka kurser med 2 000.

1985/86:Ub807 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

13. att riksdagen beslutar att under anslaget D 13. Lokala och individuella linjer och enstaka kurser anslå 1 500 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

1985/86:Ub808 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

6. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett friare utbildningsval vid högskolan i enlighet med vad som i motionen anförts.

7. att riksdagen beslutar att filosofie kandidatexamen som benämning skall användas för all utbildning inom det filosofiska fakultetsområdet som omfattar lägst 120 poäng, varav minst 60 poäng i ett ämne.

1985/86:Ub812 av Pär Granstedt m. fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ett friare studieval inom högskolans filosofiska fakultetsområde och linjesystemets framtida roll,

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om möjlighet att låta kurser vid mindre högskolor ingå i utbildning enligt individuell linje, och om kvalitetsförstärkningar för enstaka kurser på C-nivå,

19. att riksdagen under anslaget D 13. Lokala och individuella linjer och enstaka kurser anvisar ett i jämförelse med regeringens förslag med 10 milj. kr. förhöjt belopp om 414 514 000 kr.

1985/86:Ub819 av Magnus Persson m. fl. (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behov av särskilda insatser för högskolan i Karlstad,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behov av teknikerutbildning vid Bergsskolan i Filipstad.

1985/86:Ub834 av Gunnar Björk i Gävle (c) och Gunnel Jonäng (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen begär att regeringen gör kraftfulla insatser så att resurserna inom anslaget för de lokala linjerna och de enstaka kurserna används för att ge länets yrkesverksamma fort- och vidareutbildning,

3. att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till att resurserna samordnas så att de styrs till de små högskolorna från samtliga departement.

1985/86:Ub836 av Rune Backlund (c) och Kersti Johansson (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande näringslivets behov av högskoleutbildning i Jönköpings län,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande behovet av högre teknisk utbildning till Jönköpings län,

5. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en översyn av fördelningen av LIE-anslaget i enlighet med vad som anförts i motionen.

1985/86:Ub838 av Per Unckel m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

40. att riksdagen beslutar att till D 13. Lokala och individuella linjer och

enstaka kurser för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 424 514 000 kr.

UbU 1985/86:26

1985/86:A429 av Bengt Harding Olson (fp) och Margareta Mörck (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om turist- och rekreationslinje vid högskolan i Kristianstad.

Utskottet

Förevarande anslag avser utbildning på lokala och individuella utbildningslinjer samt enstaka kurser vid de statliga högskoleenheterna inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde och inom kommunal högskoleutbildning. Från anslaget utgår även statsbidrag till Stockholms musikpedagogiska institut.

Vissa studieorganisatoriska förändringar. Filosofie kandidatexamen

Under anslaget redovisar föredragande statsrådet vissa överväganden som avser *studieorganisationen inom det filosofiska fakultetsområdet* och hänvisar härvid till vad han i ett inledande avsnitt av budgetpropositionen har anfört om *individuella studieprogram i högskolan*.

Föredragande statsrådet pekar på att kritik har riktats mot linjesystemet, i första hand avseende de filosofiska fakulteternas område. I kritiken har ofta kravet på att högskoleutbildning skall förbereda de studerande för en framtida yrkesverksamhet ställts mot kravet på fördjupade ämnesstudier. I många fall måste enligt statsrådets mening fördjupade ämnesstudier vara att föredra som yrkesförberedelse framför alltför breda allmänna orienteringar. Flertalet utbildningslinjer fyller väl sina uppgifter som förberedelse för yrkeslivet, menar statsrådet, men han understryker samtidigt vikten av att de allmänna linjerna i så stor utsträckning som möjligt inriktas mot breda yrkesområden och att utbildningen därmed blir användbar på en föränderlig arbetsmarknad. Det är också viktigt att förbättra möjligheterna att genomgå sammanhängande individuella studieprogram, som kan innehålla bl. a. fördjupade studier i något ämne, varigenom de studerande ges träning i att arbeta självständigt samt förmåga att analysera problem och kritiskt granska frågeställningar m. m. Föredragande statsrådet tar härmed upp till behandling *de individuella linjerna*. Dessa är i princip avsedda för sådana behov av ovanliga ämneskombinationer eller fördjupningar i ämnen som endast i begränsad omfattning ingår i allmänna eller lokala linjer. De möjligheter att kombinera sammanhängande individuella studieprogram som de individuella linjerna var avsedda att ge har emellertid inte kommit att utnyttjas i önskvärd omfattning. Detta har fått negativa effekter framför allt inom det humanistiska området, som ju endast i mycket begränsad omfattning är representerat inom allmänna linjer. Skälet till att de individuella linjerna aldrig har fått den utbredning som förutsattes vid högskolereformen är enligt statsrådet av allt att döma att linjernas sammansättning skall bestämmas i samband med inrättandet.

Föredragande statsrådet förordar – i överensstämmelse med vad universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) har föreslagit – att bestämmelserna ändras så att det blir möjligt för den enskilde att också successivt bygga upp ett studieprogram. Härigenom skall skilda slag av kompetensbehov och kompetensutveckling kunna tillgodoses smidigare än i dag. Flexibiliteten i linjesystemet som helhet kommer att öka. Detta är av särskild betydelse för att stimulera rekryteringen till forskarutbildning, framför allt inom sådana ämnesområden som inte alls eller endast i begränsad omfattning är representerade inom allmänna linjer.

Den nya formen av individuella linjer bör enligt föredragande statsrådet inte bara gälla för det humanistiska området. Statsrådet anser det angeläget att motsvarande möjligheter öppnas även inom de samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga områdena och även för tvärvetenskapligt sammansatta utbildningar.

Det bör ankomma på högskolestyrelserna att med hänsyn till de nya individuella linjernas syfte och tillgängliga resurser bestämma vilka kurser som skall kunna ingå i en individuell linje.

Med den nya typen av individuella linjer måste man enligt föredragande statsrådet räkna med att ett urval kan behövas vid antagningen till den första kursen. Därutöver måste den enskilde garanteras plats på de kurser som han successivt väljer för resten av utbildningen på linjen. I avvaktan på ställningstaganden till tillträdesutredningens (U 1983:03) förslag i betänkan- det (SOU 1985:57) Tillträde till högskolan anser föredragande statsrådet att antagningen till de nya individuella linjerna bör göras lokalt och med utnyttjande av den regel om förtur som redan gäller för enstaka kurser. Härvid bör det vid urval till den första kursen på resp. linje vara möjligt att ta hänsyn till de sökandes betyg från gymnasieskolan. Så få bestämmelser som möjligt bör enligt statsrådets mening meddelas för de individuella linjerna.

Regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad i budgetpropositionen har anförts om individuella linjer.

I några motioner tas frågan om ett *friare studieval* upp, varvid synpunkter även framförs på *linjesystemets* roll i sammanhanget.

Enligt motion 1985/86:Ub573 (fp) är syftet med det i budgetpropositionen framlagda förslaget vällovligt. Motionären menar emellertid att ett genomförande av förslaget kommer att innebära en ytterligare byråkratisering av antagningsförfarandet och försvåra planeringen för såväl enskilda studerande som högskoleorgan. Samma studiemål som nu avses kunna uppnås med den föreslagna förändringen av individuella linjer kan enligt motionären nås genom studier på *enstaka kurser*. Med hänvisning till vad i motionen har anförts föreslås att begreppet individuella linjer skall avskaffas (yrkande 1). I motion 1985/86:Ub808 (m) anfördes att den högre utbildningen och forskningen skall vägledas av vetenskapliga mål. Universiteten är inte först och främst utbildningsanstalter för vissa yrken utan institutioner för utveckling av det mänskliga vetandet. Linjesystemet på det filosofiska fakultetsområdet bör brytas upp till förmån för en vidgad rätt för studenterna att själva sätta samman utbildningen. Härigenom stärks ämnenas ställning. Motionärerna hemställer att riksdagen av regeringen begär förslag om ett *friare utbildningsval* vid högskolan i enlighet med vad som anförts i motionen (yrkande 6). I

motion 1985/86:Ub812 (c) erinras om den i budgetpropositionen aviserade översynen av högskolans anslags- och styrsystem. Motionärerna anför härvid att linjesystemets roll för anslagsstyrningen bör tonas ned och eventuellt helt avvecklas, åtminstone för de linjer som inte är helt utpräglat yrkesinriktade. Detta bör möjliggöra ett mer flexibelt system inom de högskoleutbildningar som inte är klart yrkesinriktade, i första hand inom det filosofiska fakultetsområdet. Det bör ankomma på den enskilde studenten att själv välja den kurskombination som han eller hon föredrar och det bör vara möjligt att – liksom i de av regeringen föreslagna individuella linjerna – successivt välja ämnen under studiernas gång. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen har anförts om ett friare studieval inom högskolans filosofiska fakultetsområde och linjesystemets framtida roll (yrkande 2). Enligt motion 1985/86:Ub567 (m) yrkande 2 är förslaget om en vidgad användning av individuella linjer ett steg i rätt riktning, men det ”undermineras” delvis av att högskolestyrelserna skall bestämma vilka kurser som skall kunna ingå i en individuell linje av det aktuella slaget. Mot bakgrund av risken för att styrelserna gör en skälighetsbedömning – utöver bedömningar av ekonomiskt-administrativt slag – bör tanken på högskolestyrelsens prövning av individuell linje avvisas. I motion 1985/86:Ub812 (c) yrkande 18 i denna del slutligen förordas att genomgångna kurser vid mindre högskolor bör kunna ingå i utbildning på individuell linje.

Utskottet tar först ställning till frågan om individuella studieprogram och möjligheterna till ett friare studieval inom ramen för det befintliga linjesystemet.

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att utbildningslinjerna i de flesta fall fyller uppgiften väl att förbereda de studerande för yrkeslivet. Emellertid är det angeläget med en utveckling som innebär en kvalitetsförstärkning genom att mer utrymme ges för fördjupade studier i något ämne. Utskottet betraktar den av föredragande statsrådet förordade ändringen i den nuvarande ordningen med individuella linjer som ett led i denna strävan. Förändringen bör enligt utskottets uppfattning även kunna medverka till att de problem löses som hänger samman med att den humanistiska grundutbildningen till stor del har hamnat utanför de allmänna utbildningslinjerna. Nu blir det i större omfattning möjligt att inom ramen för ett sammanhängande studieprogram exempelvis genomgå en humanistisk grundutbildning även utanför de allmänna och lokala linjerna. Det sammanhängande studieprogrammet utesluter enligt förslaget inte att den enskilde studeranden successivt väljer kurser under utbildningens gång.

Utskottet kan inte finna annat än att den planerade förändringen av de individuella linjerna ligger i linje med vad motionärerna i motionerna 1985/86:Ub808 och 1985/86:Ub812 har anfört om ett friare utbildningsval. Däremot anser inte utskottet att det föreligger skäl för riksdagen att med anledning av de nu nämnda motionerna uttala sig för en omprövning av linjesystemet i sin helhet. I vad gäller linjesystemets roll vid beräkningen och fördelningen av anslag bör den i budgetpropositionen aviserade översynen av högskolans anslags- och styrsystem avvaktas, innan eventuella åtgärder vidtas.

Med hänvisning till det anförda bör riksdagen avslå motionerna 1985/

Av det föregående framgår att bl. a. farhågor för ökad byråkratisering är motiv för förslaget i motion 1985/86:Ub573 om avskaffande av individuella linjer. Motionären åsyftar framför allt den föreslagna ordningen för antagning till individuell linje.

Utskottet ser – i jämförelse med den nuvarande ordningen för antagning till enstaka kurs – en fördel i att det vid antagningen till den första kursen i en individuell linje blir möjligt att ta större hänsyn till de sökandes betyg från gymnasieskolan i de fall det på grund av ett stort antal sökande är nödvändigt att göra ett urval. Utskottet inser emellertid att det för enskilda högskoleenheter kan vara svårt att redan inför läsåret 1986/87 ha beredskap för en lokal antagning i enlighet med vad som har anförts i budgetpropositionen. Utskottet utgår från att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beaktar detta, då närmare föreskrifter meddelas om de nya individuella linjerna. Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att bestämmelserna för ifrågavarande linjer bör vara så få som möjligt. Med hänvisning till vad utskottet nu har anført och till vad i det föregående har anförts om individuella studieprogram och syftet med den nya ordningen bör riksdagen avslå motion 1985/86:Ub573 yrkande 1. Riksdagen bör därjämte utan erinran lägga till handlingarna vad i budgetpropositionen har anförts om införande av en ny ordning för individuella linjer.

När det gäller högskolestyrelsens prövning av vilka kurser som skall kunna ingå i en individuell linje, delar utskottet föredragande statsrådets uppfattning att det mot bakgrund av syftet med de individuella linjerna bör vara en uppgift för styrelsen att se till att det vid antagningen inte blir möjligt för de studerande att utnyttja linjerna för att skaffa sig förtur till vissa eftertraktade kurser. Naturligtvis bör den egna högskolans tillgängliga resurser vägas in vid beslut om individuell linje. Utskottet utgår från att "skälighetsbedömningar" av den art som motionärerna i motion 1985/86:Ub567 befarar inte skall komma i fråga. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet yrkande 2 i motionen.

Enligt gällande bestämmelser har studerande, som gått igenom viss grundläggande högskoleutbildning med godkänt resultat vid en läroanstalt inom landet, rätt att tillgodoräkna sig detta för motsvarande utbildning vid annan läroanstalt (högskoleförordningen 7 kap. 7 §). Då någon ändring av dessa bestämmelser enligt utskottets uppfattning inte är påkallad till följd av de nya individuella linjerna och då yrkande 18 i motion 1985/86:Ub812 därmed är tillgodosett, avstyrker utskottet yrkandet i motsvarande del.

I anslutning till sina överväganden om studieorganisatoriska förändringar tar föredragande statsrådet upp frågan om den år 1977 avskaffade examensbenämningen *filosofie kandidatexamen*. Statsrådet påpekar att det ankommer på UIA att fastställa examensbenämningar, men framhåller för egen del att benämningen *filosofie kandidatexamen* torde kunna stimulera till studier på individuella linjer och enstaka kurser. Det är därför naturligt, finner föredragande statsrådet, att de föreslagna studieorganisatoriska förändringarna kombineras med ett återinförande av examensbenämningen *filosofie kandidatexamen* för sådana individuella utbildningslinjer som omfattar

minst 120 poäng och som innehåller minst 60 poäng i ett ämne.

UbU 1985/86:26

I motionerna 1985/86:Ub618 (m) yrkande 14, 1985/86:Ub808 (m) yrkande 7 och 1985/86:Ub812 (c) yrkande 2 i denna del föreslås att filosofie kandidatexamen skall kunna avse alla utbildningar inom det filosofiska fakultetsområdet som omfattar minst 120 poäng, varav 60 poäng i ett ämne. Även i motion 1985/86:Ub573 (fp) yrkande 2 föreslås ett införande av filosofie kandidatexamen med samma poängkrav som föreslås i de förra motionerna men enbart gällande studier genomförda på enstaka kurser (motionären har i annan del av motionen föreslagit att individuella linjer skall avskaffas).

Utskottet konstaterar att det i huvudsak råder viss samstämmighet mellan förslagen i motionerna och vad som har anförts i budgetpropositionen. Utskottet utgår härvid från att föredragande statsrådets överväganden om filosofie kandidatexamen jämväl avser enstaka kurser. Vad gäller motionärernas krav på att ifrågavarande examensbenämning skall kunna avse alla utbildningar om minst 120 poäng, varav minst 60 poäng i ett ämne, vill utskottet erinra om vad som för närvarande gäller för allmänna utbildningslinjer och påbyggnadslinje (högskoleförordningen 7 kap. 15 §). Enligt bestämmelserna bör examensbenämning utformas så att den bl. a. ger en meningsfull information om utbildningens innehåll eller huvudsakliga inriktning (jfr Föreskrifter och anvisningar i fråga om examensbenämningar m. m. inom den grundläggande högskoleutbildningen. UHÄ 1979-05-23, se även prop. 1978/79:198 s. 3 f.). Utskottet har inget att erinra mot att filosofie kandidatexamen skall kunna avse genomgången allmän eller lokal utbildningslinje om minst 120 poäng i de fall studierna omfattar bl. a. kurser i ett och samma ämne om minst 60 poäng. Inför en övergång till en sådan ordning bör problemet med dubbla benämningar belysas. Som påpekas i budgetpropositionen ändrar återinförandet av beteckningen filosofie kandidatexamen förutsättningarna för examensbenämningar i andra delar av högskolan. Av propositionen framgår också att önskemål har framförts om återinförande av äldre examensbenämningar inom bl. a. de juridiska och teologiska områdena. Föredragande statsrådet menar att UHÄ bör göra en samlad prövning av frågan om examensbenämningar för berörda linjer. Utskottet utgår från att frågan om en vidgad användning av benämningen filosofie kandidatexamen i enlighet med motionärernas önskemål löses i det sammanhanget.

Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 och motionerna 1985/86:Ub573 yrkande 2, 1985/86:Ub618 yrkande 14, 1985/86:Ub808 yrkande 7 och 1985/86:Ub812 yrkande 2 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om filosofie kandidatexamen.

Ramar. Medelsberäkning

UHÄ har i sin anslagsframställning föreslagit 500 nybörjarplatser för *individuella linjer* inom det humanistiska området. Med hänvisning till vad föredragande statsrådet har anfört om att de individuella studieprogrammen bör omfatta hela det filosofiska fakultetsområdet föreslås i budgetpropositionen att ramen för individuella linjer bör ökas till 800 nybörjarplatser. I budgetpropositionen (s. 283) anges en fördelning av dessa platser på

universiteten och vissa högskolor. För *lokala utbildningslinjer* beräknas sammanlagt 1 644 platser och för enstaka kurser beräknas 34 609 årselevplatser (inkl. 200 platser för långdistansutbildning).

I motion 1985/86:Ub618 (m) yrkande 16 föreslås att antalet platser på enstaka kurser utökas med 2 000 jämfört med regeringens förslag. Enligt motion 1985/86:Ub552 (m) är det nödvändigt att en resursförstärkning kommer till stånd för främst de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnesområdena vid *Linköpings universitet*. Motionärerna anför att situationen beträffande enstaka kurser redan är ytterst ansträngd vid universitetet. De föreslår att antalet årsstudieplatser för enstaka kurser skall ökas med 200 jämfört med regeringens förslag och att utökningen av ramen skall avse Linköpings högskoleregion (yrkande 1).

Utskottet har inget att erinra mot den i budgetpropositionen beräknade totala omfattningen av planeringsramarna under förevarande anslag. Utskottet vill i sammanhanget peka på vad föredragande statsrådet har anfört om att efterfrågan på utbildning på de individuella linjerna får visa vilka förändringar som successivt behöver göras. Dimensioneringen av vissa allmänna utbildningslinjer såsom kulturvetarlinjen, samhällsvetarlinjen och naturvetarlinjerna kan behöva ses över till följd av att studieordningen förändras.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1985/86:Ub618 yrkande 16 och 1985/86:Ub552 yrkande 1.

I budgetpropositionen (s. 284) anges hur planeringsramarna – och därmed resurserna – enligt regeringen bör fördelas mellan högskoleregionerna.

I några motioner framförs förslag om en annan fördelning av anslagens ramar.

Enligt motion 1985/86:Ub583 (fp) är fördelningen av förevarande anslag orättvis och missgynnär i hög grad den vuxna yrkesverksamma och ortsbunda delen av befolkningen i Linköpings högskoleregion. Detta framgår lätt, menar motionärerna, om man studerar hur anslaget till de olika regionerna förhåller sig till resp. regions folkmängd. Riksdagen bör enligt motionärerna som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen har anförts om ökad tilldelning av resurser för enstaka kurser vid universitetet i Linköping. Även i motion 1985/86:Ub836 (c) behandlas fördelningen av förevarande anslag med speciellt avseende på Linköpingsregionen. Motionärerna, som fäster särskild vikt vid tilldelningen av medel till högskolan i Jönköping, menar att något avgörande steg i riktning mot att åstadkomma en rättvisare fördelning mellan högskoleregionerna inte har tagits. Riksdagen bör därför, föreslås det i motionen, begära en översyn av fördelningen av anslaget mellan regionerna och de i regionerna ingående högskolorna (yrkande 5). Utbildningssituationen i Gävleborgs län behandlas i motion 1985/86:Ub834 (c). Motionärerna föreslår att riksdagen begär att regeringen gör kraftfulla insatser så att resurserna inom anslaget för lokala linjer och enstaka kurser används för att ge de yrkesverksamma i länet fort- och vidareutbildning (yrkande 2). Vidare bör regeringen enligt motionärerna ta initiativ till att resurserna samordnas "så att de styrs till de små högskolorna från samtliga departement" (yrkande 3). En massiv satsning för att höja utbildningsnivån i länet borde enligt

motionärerna ur regionalekonomisk synpunkt vara högprioriterad i dagsläget.

UbU 1985/86:26

Sedan flera år har utskottet haft anledning att behandla frågan om fördelningen av anslaget mellan högskoleregionerna i anledning av motionsledes väckta förslag (jfr senast UbU 1984/85:30). Utskottet har därvid framhållit att storleken av anslagsposterna för olika regioner bör bedömas i ett vidare perspektiv än det som ges enbart av behovet av fortbildning och vidareutbildning inom regionerna.

Utskottet vill i förevarande sammanhang peka på behovet av att genom ett utbud av enstaka kurser säkra kompetensuppbyggnad inom ämnesområden som framför allt är representerade vid universiteten. Utskottet finner det emellertid därvid inte rimligt att vid en diskussion om fördelningen av anslaget relatera anslagsposternas storlek enbart till invånarantalet i regionen.

Utskottet vill peka på att universitetet i Linköping – utöver platser till regionen ur ramen för enstaka kurser – enligt förslaget i budgetpropositionen erhåller platser för de nya individuella linjerna. Utskottet vill även erinra om den planerade översynen av högskolans anslags- och styrsystem (prop. s. 202).

Mot bakgrund av vad som anförs i motion 1985/86:Ub834 vill utskottet erinra om att det ankommer på regionstyrelsen att fördela ifrågavarande medel och att därvid beakta behoven vid de mindre högskolorna.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet vad i budgetpropositionen har förordats om fördelningen av ramarna under anslaget och avstyrker därjämte motionerna 1985/86:Ub583 och 1985/86:Ub834 yrkandena 2 och 3 samt 1985/86:Ub836 yrkande 5.

Regeringen föreslår att riksdagen till Lokala och individuella linjer och enstaka kurser för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 404 514 000 kr.

I några motioner framförs skilda förslag om ytterligare medel under anslaget.

Med hänvisning till förslaget i motion 1985/86:Ub618 om ett större antal platser för enstaka kurser än vad regeringen har föreslagit begärs i motion 1985/86:Ub838 (m) yrkande 40 en höjning av anslaget med 20 milj. kr. I motion 1985/86:Ub552 (m) yrkande 2 föreslås att riksdagen anvisar 2 milj. kr. utöver regeringens förslag. Höjningen avser en i motionen begärd ökning av antalet platser för enstaka kurser i Linköping. Inom ramen för allmänt kvalitetshöjande åtgärder inom högskolan begärs i motion 1985/86:Ub807 (fp) yrkande 13 att riksdagen anvisar 1,5 milj. kr. utöver regeringens förslag. I motionerna 1985/86:Ub812 (c) yrkande 18 i denna del och yrkande 19 föreslås en ökning av anslaget med sammanlagt 10 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Av dessa avser 5 milj. kr. ett utökat utbud av enstaka kurser vid de mindre högskolorna och 5 milj. kr. kvalitetsförbättringar i kurser på C-nivå.

Utskottet har i sitt betänkande 1985/86:21 föreslagit riksdagen resursförstärkningar under anslaget till utbildning för tekniska yrken. Med hänvisning härtill och mot bakgrund av det statsfinansiella läget är utskottet nu inte berett att tillstyrka en generell förstärkning av förevarande anslag. Utskottet

avstyrker därmed motionerna 1985/86:807 yrkande 13, 1985/86:Ub812 yrkandena 18 och 19 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar.

UbU 1985/86:26

I det föregående har utskottet tillstyrkt vad i budgetpropositionen har förordats om antalet årsstudieplatser på enstaka kurser. Riksdagen bör sålunda avslå motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i nu berörda delar.

Som framgår av det föregående ankommer det på regionstyrelserna att fördela de tillgängliga resurserna till högskolorna inom resp. region. Utskottet anser inte att riksdagen bör "öronmärka" vissa medel till att avse vissa högskolor. Likaså har utskottet i det föregående inte ansett sig kunna tillstyrka en allmän förstärkning av anslaget. Utskottet avstyrker med detta berörda delar av yrkandena 18 och 19 i motion 1985/86:Ub812.

Med hänvisning till sina ställningstaganden i det föregående och då utskottet ej heller i övrigt har något att erinra mot medelsberäkningen i budgetpropositionen föreslår utskottet att riksdagen i enlighet med regeringens begäran för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 404 514 000 kr. till Lokala och individuella linjer och enstaka kurser. Riksdagen bör därjämte avslå motsvarande delar av motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2, 1985/86:Ub807 yrkande 13, 1985/86:Ub812 yrkande 19 och 1985/86:Ub838 yrkande 40.

Förslag om utbildningar vid vissa högskoleenheter, m. m.

Utskottet behandlar i det följande motioner med förslag om ytterligare utbildningar vid mindre högskoleenheter m.m. Vidare tas upp ett par motioner, av vilka den ena behandlar Stockholms musikpedagogiska institut, den andra ämnet dramatik i högskolan.

I motion 1985/86:Ub836 (c) yrkandena 2 och 3 begärs att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad motionärerna har anfört om näringslivets i *Jönköpings län* behov av högskoleutbildning och behovet av högre teknisk utbildning i länet. Enligt motionärerna ställer länets speciella industri- och sysselsättningsstruktur stora krav på utbildning. De i motionen redovisade utbildningsbehoven kan enligt motionärernas uppfattning på kort sikt bara tillgodoses genom enstaka kurser och lokala linjer vid länets högskola, kurser som med fördel kan decentraliseras till olika kommuner i länet. Önskemål framförs om att starta en lokal linje om 80 poäng i industriell elektronik och produktionsteknik.

Enligt 30 § högskolelagen (1977:218) skall regionstyrelsen för högskoleregionen planera och samordna den grundläggande högskoleutbildningen inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde. Uppgifterna skall regionstyrelsen fullgöra i kontakt med yrkeslivet och samhället i övrigt samt med myndigheter och organisationer som anordnar andra slag av utbildning. Det åligger regionstyrelsen särskilt bl. a. att verka för att resurserna för ifrågakarande utbildningar fördelas så att behov och önskemål i skilda delar av regionen tillgodoses (jfr förordningen 1977:458 med instruktion för regionstyrelserna för högskolan).

Enligt gällande ordning bör riksdagen sålunda inte uttala sig särskilt om

sådana åtgärder som föreslås i motion 1985/86:Ub836 yrkandena 2 och 3. UbU 1985/86:26
Utskottet avstyrker med det anförda yrkandena.

I motion 1985/86:Ub525 (c) föreslås att en pedagogisk-administrativ linje om 40 poäng på försök inrättas vid *högskolan i Kristianstad*. Motionärerna hänvisar till högskolans mångåriga utvecklingsarbete inom lärarutbildningsområdet. Riksdagen bör vidare enligt motion 1985/86:Ub533 (c) besluta om ekonomiskt stöd för en form- och verktygsteknisk utbildning vid högskolan i Kristianstad. Med hänvisning till vad som anförts i den till kulturutskottet remitterade motionen 1985/86:Kr266 föreslås i motion 1985/86:Ub562 (fp) att en turist- och rekreationslinje skall inrättas vid högskolan i Kristianstad. Vidare bör enligt motionärerna enstaka kurser i turismens organisation och marknadsföring anordnas. Ett likartat förslag om inrättande av en turist- och rekreationslinje vid högskolan framförs i motion 1985/86:A429 yrkande 4.

Förslag om ökade resurser för lokala linjer och enstaka kurser skall prövas i det reguljära budgetarbetet av berörda myndigheter på skilda nivåer. UHÅ har exempelvis inte tagit upp den av motionärerna förordade pedagogisk-administrativa linjen i sin anslagsframställning för budgetåret 1986/87.

Beträffande högskoleutbildning i turism och rekreation har utskottet erfarit att Sveriges Turistråds rapport Fritid-Rekreation-Turism-Behov av utbildning och forskning – vilken överlämnades till regeringskansliet i slutet av år 1985 – för närvarande remissbehandlas. Av budgetpropositionen (s. 242) framgår att föredragande statsrådet avser att i 1987 års budgetproposition återkomma i frågan om högskoleutbildning på området.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet förevarande motioner om vissa utbildningar vid högskolan i Kristianstad.

I motion 1985/86:Ub556 (s, m, fp, c) erinras om att *högskolan i Halmstad* i budgetarbetet inför budgetåret 1986/87 inte har fått gehör för en rad förslag som syftar till en långsiktig konsolidering av en teknisk sektor vid högskolan. Enligt motionärerna krävs det att högskolan erhåller ett tillskott av statliga medel för att högskolan skall få möjlighet att fortsätta och fördjupa pågående utvecklingsarbete. Riksdagen bör, yrkar motionärerna, som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen har anförts om utbyggnad av teknisk utbildning vid högskolan i Halmstad.

Utskottet, som hänvisar till vad i det föregående har anförts om prövningen av förslag om medel för vissa utbildningar vid de mindre högskolorna, anser inte att motionen bör föranleda någon riksdagens särskilda åtgärd.

I motion 1985/86:Ub563 (c, m, fp) yrkande 1 begärs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen har anförts om behovet av ökad högre teknisk utbildning, lärarutbildning och anordnande av längre utbildning inom området turism vid *högskolan i Karlstad*. Motionärerna pekar på angelägna högre ingenjörsutbildningar som bör komma till stånd vid högskolan. Det är vidare angeläget att lärarutbildningen i Karlstad får utvecklas i fortsättningen genom att utbildning för samtliga stadier finns vid högskolan. Slutligen anför det i motionen att en utbyggd turism är av väsentlig betydelse för att förbättra glesbygdens sysselsättningssituation. För att detta skall bli möjligt krävs att turismutbildningen byggs ut. Även i

motion 1985/86:Ub819 (s) yrkande 1 anför att det föreligger behov av särskilda insatser för högskolan i Karlstad. Motionärerna tar främst sikte på en utveckling av samarbetet mellan högskolan i Karlstad och näringslivet. Det är viktigt, heter det i motionen, att teknikspridningsverksamheten i länet nu kan drivas med oförminskat tempo och att projekt som nu i flera fall är i genomförandefasen kan hjälpas fram med statligt stöd. Även i denna motion berörs frågan om turismens ökade betydelse för sysselsättningen. Det är angeläget att en längre utbildning inom området kan anordnas vid högskolan i Karlstad. Motionärerna tar också upp frågan om en ny ingenjörsutbildning omfattande fem års studier efter grundskolan och hänvisar till de goda förutsättningarna för en sådan utbildning vid Bergsskolan i Filipstad (yrkande 2).

Utskottet erinrar om vad i det föregående har anförts dels om regionstyrelsernas ansvar för planeringen av grundläggande högskoleutbildning i resp. region, dels om det i budgetpropositionen aviserade förslaget om högskoleutbildning för turism och rekreation.

Utskottet vill med anledning av motionerna även fästa uppmärksamheten på vad föredragande statsrådet i budgetpropositionen (s. 35 f.) har anfört mot bakgrund av förslag i rapporten (DsU 1985:11) Kortare teknisk utbildning framlagd av den expertgrupp som hade att se över behovet av kortare teknisk utbildning byggd på gymnasieskolan.

I sammanhanget vill utskottet även erinra om de förslag om särskilda utvecklingsinsatser i Bergslagen som regeringen framlagt i proposition 1985/86:125 med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1985/86. För forskning, teknisk utveckling, teknikspridning och utbildning beräknas i det sammanhanget ett medelsbehov av 84 milj. kr.

Slutligen vill utskottet mot bakgrund av vad i en av de förevarande motionerna har anförts om lärarutbildningen i Karlstad erinra om att regeringens förslag i proposition 1985/86:113 om lokalisering av grundskollärlinjen m. m. bl. a. innebär att utbildningen av lärare för grundskolans alla årskurser bibehålls vid högskolan i Karlstad. Utskottet behandlar detta förslag i sitt betänkande 1985/86:27.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub563 yrkande 1 och 1985/86:Ub819 yrkandena 1 och 2.

Frågan om högskoleutbildning i *Blekinge län* behandlas i motion 1985/86:Ub611 (fp, m, c). Motionärerna anför att avsaknaden av högskola är ett allvarligt hinder för en balanserad regional utveckling och särskilda åtgärder måste därför sättas in i länet. Utöver de högskoleutbildningar på det tekniska området som för närvarande finns lokaliserade till länet bör förslag som arbetats fram vid länsstyrelsen förverkligas genom att resurser ställs till förfogande av regionstyrelsen.

Utskottet konstaterar att det ankommer på de lokala och regionala högskolemyndigheterna att besluta om förläggning av viss utbildning till annan ort än den där läroanstalten är belägen. Det åligger regionstyrelsen att verka för att resurserna för grundläggande högskoleutbildning fördelas så att behov och önskemål i skilda delar av regionen tillgodoses. Riksdagen bör inte uttala sig särskilt om de åtgärder som föreslås i motionen. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet densamma.

I motion 1985/86:Ub616 (c) krävs ett större statligt ekonomiskt ansvarstagande för den musikpedagogiska utbildningen. Motionärerna åsyftar verksamheten vid Stockholms musikpedagogiska institut (SMI).

Utskottet behandlade under föregående riksmöte utförligt ett motionsledes framfört förslag om förhöjt statligt bidrag till SMI (mot. 1984/85:1884, UbU 1984/85:30). Utskottet erinrade om att föredragande statsrådet i 1984 års budgetproposition vid medelsberäkningen under anslaget Lokala och individuella linjer och enstaka kurser inte hade biträtt förslag av UHÄ om ökat statligt bidrag till SMI. Riksdagen hade inte haft någon erinran mot vad statsrådet hade anfört. Utskottet var ej heller under föregående riksmöte berett att föreslå en höjning av bidraget. Utskottet hänvisade till det statsfinansiella läget. Vidare anförde utskottet att det var skäligt att kommuner, som har lärare anställda i sin musikskola vilka saknar musikpedagogisk utbildning och önskar förvärva en sådan, prövar möjligheten att i mån av resurser bidra ekonomiskt till dessa musiklärares kompletterande utbildning.

Utskottet hänvisar till vad som anfördes av utskottet i frågan under föregående riksmöte.

Utskottet har erfarit att medelsberäkningen i nu föreliggande budgetproposition bl. a. innefattar en ökning av bidraget till SMI för att minska institutets ökade kostnader till följd av höjda hyreskostnader.

Utskottet anser, med hänvisning till det anförda, att motionen bör avslås av riksdagen.

I motion 1985/86:Ub521 (s) behandlas dramatikämnets ställning vid universiteten. Motionärerna pekar på att utbildning i ämnet numera endast ges vid universitetet i Göteborg samt att genomfört utrednings- och översynsarbete inte resulterat i förslag om att återuppta utbildningen i dramatik vid annat lärosäte. Mot den bakgrunden finner motionärerna det än mer motiverat att en översyn av dramatikämnets ställning vid universiteten kommer till stånd. I motionen hänvisas till behovet av dramapedagoger inom skolväsendet och fritidsverksamheten för barn och det samspel som bör finnas mellan de krav som kommer till uttryck i läroplanerna och möjligheterna att tillgodose lärares behov av ifrågavarande utbildningar.

Utskottet utgår från att behoven av utbildning i ämnet dramatik för berörd personal tillgodoses inom ramen för utbildningsplanerna för ifrågavarande linjer. I övrigt ingår det i UHÄ:s uppgifter att fortlöpande ge regeringen underlag för ställningstagande i frågan om vilka ämnen som skall föras upp på förteckningen över ämnesområden med garanterat basutbud avseende grundläggande högskoleutbildning (den s. k. minikrysslistan). Vad gäller den av motionärerna begärda översynen utgår utskottet från att berörda högskolemyndigheter vidtar de åtgärder i form av utredning eller annat som de bedömer påkallade utan att riksdagen vidtar någon särskild åtgärd i frågan. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *införande av en ny ordning för individuella linjer, m. m.*

att riksdagen med avslag på motionerna 1985/86:Ub573 yrkande 1, 1985/86:Ub808 yrkande 6 och 1985/86:Ub812 yrkande 2 i denna del utan erinran lägger till handlingarna vad som har anförts i proposition 1985/86:100,

2. beträffande *högskolestyrelses beslut om individuell linje*

att riksdagen med avslag på motion 1985/86:Ub567 yrkande 2 utan erinran lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1985/86:100,

3. beträffande *vissa kurser vid mindre högskolor*

att riksdagen avstyrker motion 1985/86:Ub812 yrkande 18 i denna del,

4. beträffande *filosofie kandidatexamen*

att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 och motionerna 1985/86:Ub573 yrkande 2, 1985/86:Ub618 yrkande 14, 1985/86:Ub808 yrkande 7 och 1985/86:Ub812 yrkande 2 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört,

5. beträffande *planeringsramar*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 1 och 1985/86:Ub618 yrkande 16 fastställer den totala omfattningen enligt vad som har förordats i propositionen,

6. beträffande *fördelningen av platser och resurser mellan högskole-regionerna*

att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub583, 1985/86:Ub834 yrkandena 2 och 3 och 1985/86:Ub836 yrkande 5 godkänner vad som har förordats i propositionen,

7. beträffande *en generell resursförstärkning*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 13, 1985/86:Ub812 yrkandena 18 och 19 och 1985/86:838 yrkande 40 i motsvarande delar,

8. beträffande *särskilda medel för ökning av antalet platser på enstaka kurser*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar,

9. beträffande *särskilda medel till mindre högskolor*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub812 yrkandena 18 och 19 i motsvarande delar,

10. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Lokala och individuella linjer och enstaka kurser* med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2, 1985/86:Ub807 yrkande 13, 1985/86:Ub812 yrkande 19 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 404 514 000 kr.,

11. beträffande *utbildningsbehov i Jönköpings län*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub836 yrkandena 2 och 3,
12. beträffande *förslag om vissa utbildningar vid högskolan i Kristianstad*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub525, 1985/86:Ub533, 1985/86:Ub562 och 1985/86:A429 yrkande 4,
13. beträffande *utbyggnad av teknisk utbildning vid högskolan i Halmstad*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub556,
14. beträffande *vissa insatser för högskolan i Karlstad, m. m.*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub563 yrkande 1 och 1985/86:Ub819 yrkandena 1 och 2.
15. beträffande *högskoleutbildning i Blekinge län*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub611,
16. beträffande *Stockholms musikpedagogiska institut*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub616,
17. beträffande *dramatikännets ställning vid universiteten*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub521.

Stockholm den 29 april 1986

På utbildningsutskottets vägnar

Georg Andersson

Närvarande: Georg Andersson (s), Pär Granstedt (c), Lars Gustafsson (s), Per Unckel (m), Helge Hagberg (s), Ylva Annerstedt (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydle (m), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson (s), Lars Leijonborg (fp), Margareta Hemmingsson (s), Björn Samuelson (vpk), Birger Hagård (m) och Jan Hyttring (c).

Reservationer

1. Införande av en ny ordning för individuella linjer, m. m. (mom. 1)

Pär Granstedt (c), Per Unckel (m), Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m) och Jan Hyttring (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet delar" och på s. 7 slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet ser i den föreslagna nya ordningen med individuella linjer en viss förbättring jämfört med den nuvarande ordningen i vad gäller möjligheter till friare studieval. Kvar står emellertid ett i övrigt helt oförändrat linjesystem. Enligt utskottets uppfattning borde regeringen i samband med de nu föreslagna förändringarna presenterat överväganden avseende linjesystemet i sin helhet. En förändring i enlighet med vad som anförs i motionerna skulle öka möjligheterna till ett friare studieval samtidigt som vissa klart yrkesinrik-

tade utbildningar av naturliga skäl bör bibehållas, t. ex. när det gäller tekniska utbildningar, vårdutbildningar eller lärarutbildning. Ett friare studieval bör enligt utskottet avse alla områden där utbildningen inte är klart inriktad mot en bestämd framtida yrkesverksamhet, men där det måste anses vara mest ändamålsenligt att den studerande själv i större utsträckning bestämmer vilka och hur många ämnen han vill läsa och i vilket eller vilka ämnen han vill fördjupa sig. Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub808 yrkande 6 och 1985/86:Ub812 yrkande 2 i denna del samt med anledning av proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om en översyn av linjesystemet som syftar till ett friare studieval.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. *beträffande införande av en ny ordning för individuella linjer, m. m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub808 yrkande 6, 1985/86:Ub812 yrkande 2 i denna del, med anledning av proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub573 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

2. Högskolestyrelsens beslut om individuell linje (mom. 2)

Per Unckel, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar "När det" och slutar "i motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner i likhet med vad som anförs i motion 1985/86:Ub567 att förslaget i budgetpropositionen att högskolestyrelse skall bestämma vilka kurser som skall kunna ingå i en individuell linje strider mot ett av syftena med de nya individuella linjerna, nämligen att möjliggöra ett friare studieval. Respektive högskolas utbud av ämnen och den tilldelade ramen av platser sätter en naturlig gräns för den studerandes val av ämnen och kurser i en individuell linje. För att undvika bedömningar av den art som anges i motion 1985/86:Ub567 bör riksdagen med bifall till yrkande 2 i motionen som sin mening ge regeringen till känna att högskolestyrelse ej skall pröva vilka kurser som skall kunna ingå i en individuell linje.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. *beträffande högskolestyrelsens beslut om individuell linje*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub567 yrkande 2 och med anledning av proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

3. Planeringsramar (mom. 5)

Per Unckel, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Utskottet har" och slutar "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att riksdagen nu bör besluta om ett större antal platser på enstaka kurser än vad regeringen har föreslagit. Med anledning av yrkande 16 i motion 1985/86:Ub618 föreslår utskottet sålunda att ytterligare 1 250 årsstudieplatser tillförs den i budgetpropositionen angivna ramen för enstaka kurser. I övrigt har utskottet inget att erinra mot de i budgetpropositionen förordade ramarna. Riksdagen bör med anledning av budgetpropositionen och motionerna 1985/86:Ub618 yrkande 16 och 1985/86:Ub552 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet har anfört om planeringsramar.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *planeringsramar*

att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 och motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 1 och 1985/86:Ub618 yrkande 16 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

4. En generell resursförstärkning (mom. 7)

Pär Granstedt (c), Per Unkel (m), Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m) Lars Leijonborg (fp), Birger Hagård (m) och Jan Hyttring (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Utskottet har" och på s. 11 slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en allmän resursförstärkning av den grundläggande högskoleutbildningen i den del som berörs av förevarande anslag är påkallad. För ändamålet bör riksdagen anvisa 5 milj. kr. Tillskottet skall ses som en kvalitetshöjande åtgärd avseende den grundläggande högskoleutbildningen. Utskottet hänvisar till vad som anförts härom i motion 1985/86:Ub807. Vad utskottet har anfört om en generell resursförstärkning bör riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 13, 1985/86:Ub812 yrkandena 18 och 19 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *en generell resursförstärkning*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 13, 1985/86:Ub812 yrkandena 18 och 19 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar som sin mening ger riksdagen till känna vad utskottet har anfört.

5. Särskilda medel för ökning av antalet platser på enstaka kurser (mom. 8)

Under förutsättning av bifall till reservation 3

Per Unkel, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "I det" och slutar "berörda delar" bort ha följande lydelse:

I det föregående har utskottet förordat en utökning av ramen för enstaka kurser med 1 250 årselevplatser. Med hänvisning härtill bör riksdagen för

ändamålet anvisa 12,5 milj. kr. Vad utskottet har anfört om särskilda medel för ökning av antalet platser på enstaka kurser bör riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *särskilda medel för ökning av antalet platser på enstaka kurser*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

6. Särskilda medel till mindre högskolor (mom. 9)

Pär Granstedt (c) och Jan Hyttring (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Som framgår" och slutar "motion 1985/86:Ub812" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion 1985/86:Ub812 avseende ett utökat utbud av enstaka kurser vid de mindre högskolorna. För ändamålet bör särskilda medel om 5 milj. kr. tillföras anslaget. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motionens yrkanden 18 och 19 i motsvarande delar anvisar detta belopp.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *särskilda medel till mindre högskolor*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub812 yrkandena 18 och 19 i motsvarande delar som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

7. Anslagsbeloppet under Lokala och individuella linjer och enstaka kurser (mom. 10)

Underförutsättning av bifall till reservationerna 4 och 5

Per Unckel, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Med hänvisning" och slutar "yrkande 40" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som hänvisar till sina ställningstaganden i det föregående, föreslår att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:100 och motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar för budgetåret 1986/87 till Lokala och individuella linjer och enstaka kurser anvisar ett reservationsanslag av 422 014 000 kr. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 13 och 1985/86:Ub812 yrkande 19 i motsvarande delar.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Lokala och individuella linjer och enstaka kurser* med anledning av proposition 1985/86:100 samt motionerna 1985/

86:Ub552 yrkande 2 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar och med avslag på motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 13 och 1985/86:Ub812 yrkande 19 i motsvarande delar för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 422 014 000 kr.

UbU 1985/86:26

8. Anslagsbeloppet under Lokala och individuella linjer och enstaka kurser (mom. 10)

Under förutsättning av bifall till reservation 4

Ylva Annerstedt (fp) och Lars Leijonborg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Med hänvisning" och slutar "yrkande 40" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som hänvisar till sina ställningstaganden i det föregående, föreslår att riksdagen med anledning av budgetpropositionen och motion 1985/86:Ub807 yrkande 13 i denna del till Lokala och individuella linjer och enstaka kurser för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 409 514 000 kr. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2, 1985/86:Ub812 yrkande 19 samt 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Lokala och individuella linjer och enstaka kurser* med anledning av proposition 1985/86:100 och motion 1985/86:Ub807 yrkande 13 i denna del samt med avslag på motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2, 1985/86:Ub812 yrkande 19 samt 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 409 514 000 kr.

9. Anslagsbeloppet under Lokala och individuella linjer och enstaka kurser (mom. 10)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 4 och 6

Pär Granstedt (c) och Jan Hyttring (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar "Med hänvisning" och slutar "yrkande 40" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som hänvisar till sina ställningstaganden i det föregående, föreslår att riksdagen till Lokala och individuella linjer och enstaka kurser med bifall till motion 1985/86:Ub812 yrkande 19 och med anledning av proposition 1985/86:100 för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 414 514 000 kr. Riksdagen bör därjämte avslå motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2, 1985/86:Ub807 yrkande 13 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Lokala och individuella linjer och enstaka kurser* med

bifall till motion 1985/86:Ub812 yrkande 19, med anledning av proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub552 yrkande 2, 1985/86:Ub807 yrkande 13 och 1985/86:Ub838 yrkande 40 i motsvarande delar för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 414 514 000 kr.

UbU 1985/86:26

10. Vissa insatser för högskolan i Karlstad, m. m. (mom. 14)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar "Utskottet erinrar" och slutar "och 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill mot bakgrund av vad som anförs i motionerna framhålla den betydelse som högskolan i Karlstad har för utvecklingen i Värmland. Utskottet finner med hänvisning härtill skäl för riksdagen att uttala sig för att särskilda insatser bör göras för högskolan i Karlstad. Det gäller såväl högre teknisk utbildning vid högskolan som lärarutbildningen. Vidare anser utskottet att en framtida allmän utbildningslinje för turism och rekreation bör förläggas till Karlstad. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub563 yrkande 1 och 1985/86:Ub819 yrkande 1 och med avslag på yrkande 2 i sistnämnda motion som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *vissa insatser för högskolan i Karlstad, m. m.*
att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub563 yrkande 1 och 1985/86:Ub819 yrkande 1 samt med avslag på motion 1985/86:Ub819 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört.

Särskilt yttrande

Vissa kurser vid mindre högskolor (mom. 3)

Pär Granstedt (c) och Jan Hyttring (c) anför:

Möjligheterna att påbörja en utbildning vid en mindre högskola och sedan avsluta sin utbildning vid ett annat lärosäte begränsas i praktiken av det nuvarande linjesystemet. Med den friare studieordning som föreslås bl. a. i motion 1985/86:Ub812 öppnas dessa möjligheter på ett nytt sätt. Det är också viktigt att de mindre högskolorna får resurser för ett tillräckligt kursutbud. Genom det som föreslås i reservationerna 1 och 6 fogade till detta betänkande skulle önskemålet i motion 1985/86:Ub812 yrkande 18 tillgodoses.

